

JÖESTÉ!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Calea Regele Ferdinand 64-6
Telefon: 61.

MINDEN ESTE MEGJELENŐ
FÜGGETLEN
POLITIKAINAPILAP

CLUJ 1936. V. ÉVFOLYAM
SZEPTEMBER 8.
207. SZÁM
Kedd

Utazgatnak

tulágosan sűrűn utazgatnak a diplomata és államférfiak. Ma ide, holnap oda. Folyik a nagy barátkozás: tegnapi ellenségek mára összejönnek és mai barátok holnapra egymáskorva vicsoztják egymás felé fogait. A sajtó és a hírszolgálat legmodernebb szerszáma: a rádió azután a világ négy tája felé szórja szét a híreket. Ez és ez az ország azzal és azzal az állammal ilyen és ilyen természetű egyezséget kötött. Redszerint gazdasági egyezménynek mondják, a naiv és járatlan polgár azonban egy szép napon arra ébred, hogy tulajdonképpen a bőrre és vére kötöttek egyezséget. Vagyis más szóval: a szebben hangzó gazdasági egyezmény mögött a legtöbb esetben katonai szerződés lapul meg.

Mindebben az a legmegdöbbentőbb, hogy egyes személyeknek számunkérés veszélye nélkül meg van a lehetőségük arra, hogy országok és népek sorsát esetleg évtizedekre eldönthessék. Tegyük fel a legjobbat: hogy t. i. a diplomata és politikus urakat jószándék irányítja tetteikben. Csak hogy jusson eszünkbe: a pokol tornáca felé vezető út is jószándékkal van kikövezve. Emberek ők is és mit tagadjuk: hiuságok fiútik a legtöbb embert. Már pedig a hiuság igen sokszor elhomályosítja a józan mérlegelés lehetőségét. Hány esetben történt már meg, hogy amit egy-egy nagyfejű diplomata bizonyos időpontban szerencsés megoldásnak gondolt, az később végzetes csapást jelentett az egész országra nézve.

A közelmúlt évtizedekben alig-alig emlékszünk olyan esetre, amikor valamelyik diplomata balul végződő megállapodásaiért számot adott volna. Van egy nagy mentségük ugyan: az, hogy állandóan a közvéleményre hivatkoznak. Igen ám, de arról bölcsen hallgatnak, hogy a közvéleményt jóelőre megdolgozták. Figyeljük csak meg a világsajtó bizonyos lapjait és a rádióleadásokat. Aszerint, hogy milyen beállítottságuk: jobb ügyhöz méltó igyekezettel azon mesterkednek, hogy a népek tisztánlátását mennél inkább elhomályosítsák. „Rágalmazz merészen, valami mindig megragad!” Ez régi latin szállóige, de soha nem élték vele olyan szemérmetlenül, mint napjainkban.

Am meddig mehet még ez a szörnyű játék? Meddig élnek még vissza a népek türelmével azok, akik azt hiszik, hogy felelőtlenül és büntetlenül szíthatták a gyűlölet tüzet?... Pontosan addig, amíg a tömegek öntudatra nem ébrednek. Amíg rá nem eszmélnek, hogy megcsalták őket. És akkor... Ússük csak fel a történelem lapjait és meg fogjuk tudni, mi történik akkor...

Egy új világháborút akadályozott meg a semlegességi egyezmény

Rydz Smigly tábornok aláírta a francia-lengyel katonai egyezményt

(PARIS.) (Router.) A Leon Blum kormány miniszterrel tegnap Lebrun köztársasági elnök elnökletével rendkívüli államtanácsat tartottak, melyen a spanyolországi helyzettel kapcsolatos európai problémák megbeszélése volt a program egyetlen pontja. A minisztertanács tartama alatt két kommunista párti képviselő és a fém munkások országos szervezetének titkára vezetésével, nagy küldöttség jelent meg és követelte a vas és fém munkások nevében a spanyolországi fegyverszállítások tilalmának felfüggesztését. Blum miniszterelnök negyven percig tárgyalta a küldöttség tagjaival, majd tanácskozást tartott minisztertársaival, azután ki jelentette, hogy a tilalmi rendelethez a kormány minden körülmények között ragaszkodik. A küldöttség tagjai erre a mai napra, egyelőre

kétórás demonstratív jellegű általános sztrájkot jelentettek be a vas és fémipari üzemekben. A vas és fémipari szakszervezetek e fellépése francia körökben igen nagy aggodalmat keltett. Ugy a jobb, mint a baloldali sajtó lapjai különkiadásokban számolnak be a lépés várható következményeiről. A jobboldali lapok a legerőteljesebb retorziókat, „L'Humanité” lap beszüntetését követelik. Ez a lap ugyanis — a francia kommunista párt hivatalosa — nyíltan általános sztrájkra hívja fel a munkásságot.

BLUM MEGINDOKOLJA ALLÁSPONTJÁT

(PARIS.) Leon Blum miniszterelnök tegnap a Szajnamenti szocialisták nagygyűlésén felszólalt és a többek között a következőket mondotta:

— Annak ellenére, hogy együtt

érzünk a madridi hivatalos kormánnyal, fegyverekkel, municióval és másféleppén sem támogathatjuk őket. Végzetes nemzetközi benyodalmak származnának ebből. A benemavatózási egyezmény egy új borzalmas világháború lehetőségét akadályozta meg.

ALÁÍRTAK A FRANCIA—LENGYEL EGYEZMÉNYT

(PARIS.) Lebrun, a francia köztársaság elnöke tegnap dinét adott Rydz Smigly tábornok, a lengyel hadsereg vezérfelügyelője tiszteletére. A diné után megbeszélés volt, amelynek során Rydz Smigly aláírta a francia—lengyel katonai és pénzügyi egyezményt. Ennek értelmében Franciaország 500 millió aranyfrank kölcsönt folyósít a lengyel államnak. Az összegért hadianyagot vásárolnak és ezt a hadianyagot ugyancsak Franciaország fogja szállítani.

Északon a zendülők, délen a kormányhű csapatok értek el jelentős sikereket

Angol jelentés az Iruni harcokról — Nemzetközi zűrzavar veszélye fenyeget a spanyol események miatt

(LONDON.) A Reuter iroda spanyolországi tudósítóinak egybehangzó véleménye szerint, új fejezet kezdődik a testvérharcok történetében és pedig a Madrid ellen irányuló küzdelmeké, melyeknek előkészítésére a katonai forradalmi tábor vezetői részéről minden megtörtént. Ezek a harcok, ahogy a szakértők jósolják, egyáltalában nem lesznek kiméletesebbek, mint az előzők, sőt — miután nagy térről: Madridról van szó, — bizonyára még elkeseredettebb és még embertelenebb módon fognak lezajlani. A forradalmi párt kétségtelenül nagy sikert ért el Irun elfoglalásával, mert egyrészt elvágta a további külföldi fegyverszállítások lehetőségét, másrészt erős nést ütött a kormány erejében bizók hitén is, ez a kettős eredmény pedig egyáltalában nem lebecsülendő. S ha mindezekhez még azt az előnyt is hozzászámítjuk, amit a kezdeményezés, illetve a zendülők állandó offenzív szelleme jelent, akkor megállapíthatjuk, hogy az új Caballero-kormány nem kis fehadat elé került, mert ennyi nehézség kiegyensúlyozása még normális körülmények között is százszázalékos energiát követel. Ami

az új madridi kormányt illeti, a vélemények megoszloak. A jobboldal teljesen balra tolodottnak állítja, sőt olyan megállapítások is hangzottak el, melyek szerint Largo Caballero tulajdonképpen Moszkva megbízottja lenne, ezzel szemben a baloldal koalíciós egyesülésnek nevezi, mely minden bal-árrnyalatot magában foglal. Az igazság minden bizonnyal a közepén van, ami azt jelenti, hogy Azana köztársasági elnök a kényszerítő körülmények hatása alatt az összes demokrata pártok összefogását akarta létrehozni a támadó jobboldal és a mindent megsemmisítéssel fenyegető anarchia ellen. Erre pedig most igen nagy szüksége van, mert az anarchia szűlte tulkapások miatt a világ közvéleménye egyre élesebben ellene fordul.

MI TÖRTÉNT IRUNBAN?

(LONDON.) A világ, — írja a Times, — még mindig nem tud magához térni abból a rémületből, amit Irun elfoglalásának történetéből hallott. Falhoz szegezett tuzsok, keresztre feszített és láncokkal égő házakhoz kovácsolt hullák várták a bevonuló zendülő katonai csapatokat. És hogy ezek az adatok meg-

felelnek a valóságnak, azt fényképek százai fogják bizonyítani. Ezeket a fényképeket pedig neves és pártatlan lapok haditudósítói vették fel. Különben, — folytatja a nagy angol ujság — ezeket a megtörtént sajnálatos eseményeket a szociáldemokrácia képviselői is megerősítik és hogy mennyire elítélik az anarchisták módszereit, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy közülük nagyon sok Franciaországba menekülve kijelentette, hogy nem kíván visszatérni Spanyolországba addig, amíg a helyzet tökéletesen nem tisztázódik. A Manchester Guardian szerint a szervezett munkásság az Iruban történt események miatt felelősségre nem vonható. Minden az anarchisták milye volt, azoké a tulzóké, akik például Ibaruri asszonyt, az ismert kommunista agitátornót, is letartóztatták Barcelonában „jobboldali” magatartása miatt. És hogy megmenekült és Párisba mehetett, kizárólag néhány elszánt kommunista fegyveres fellépésének köszönhető. Az anarchisták tetteiről különben még a legbaloldaliabb világlapok is a felháborodás hangján írnak. Az angol munkáspárti News Chronicle így ír:

Hallatlan könnyelműség volt az anarchista pártot, mint pártot elismerni abban az országban, ahol a demokráciának annyi érdemes képviselője van és ahol az emberi szabadságért vívott küzdelem során annyian áldoztak szemrebbenés nélkül életüket.

LIKVIDÁLJAK AZ ÉSZAKI HARCOKAT

(LONDON.) A Daily Telegraph értesítése szerint a zendülők minden erejükkel a Guadalupe erő ellen fordultak és egy burgosi jelentés arról számol be, hogy ez az eredmény már aligha tarthatja magát. San-Sebastian helyzete is kétes, mert az által. hogy Molla tábornok csapatai megszállották a Bornuta hegygerincet, félkörben teljesen elzárták minden összeköttetés lehetőségétől, így attól is, hogy Hendayen keresztül municióval láthassa el magát. A nemzetközi hídfőt is a katonai forradalom osztagai tartják megszállva és így valószínű, hogy egy-két nap múlva az északi harcok befejeződnek.

ELŐKÉSZÜLETEK A MADRID ELLENI TÁMADÁSRA

(HENDAYE.) (Havas.) A Guadarrama hegységben Molla csapatai csak látszólag pihentek, mert ma már megállapítható, hogy igen erős állásokat építettek ki maguknak, melyek kitűnő támaszpontjaik lesznek a meginduló offenzíva esetére. A portugál Diaro de Noticias közlése szerint Molla 20.000 embert összpontosított a Guadarrama szakaszon és ezek közt a csapatok között már olyanok is szerepelnek, melyek az iruni fronton is küzdöttek. Ugyanekkor a Reuter azt jelenti, hogy délen De Lano Oropesát elfoglaló osztagai 20 kilométernyire közelítették meg Toledót, amit ha sikerül elfoglalni, akkor nyitva áll az út Madrid felé. Toledo tudvalevőleg 65 kilométernyire van a fővárostól.

KORMÁNY-SIKER TALA- VERRÁNÁL

(HENDAYE.) (Havas.) A Caballero kormány csapatai az offenzív szellemű zendülőkkel szemben mindenütt a leghevesebben védik állásaikat, sőt alkalom szerint sikeres ellentámadásba is mennek át. Így sikerült szombaton Talavera de la Reina-t, melyet előző nap De Lano osztagai bevettek, visszafoglalni és a zendülőknek igen jelentős veszteségeket okozni. A Matin a talaverai harcokkal kapcsolatban azt írja, hogy még egyáltalában nem nevezhető elintézettnek a spanyol polgárháború, mert nem szabad megfeledkezni a munkásság nagy ellenálló képességéről és arról a nagy előnyről, amit a katalán állam anyagi, hadiszeri és erkölcsi támogatása jelent. Annak ellenére, hogy Irun elesett és vele elesett az északi front, még mindig ötven százalékosnak nevezhetők az erőviszonyok és

nyugalmi helyzet csak békés megállapodás alapján állhat be.

SIKERTELENEK A BÉKI.

TESI KISÉRLETEK

(ST. JEAN DE LUX.) Megállapodás a felek között még nem jött létre, sőt a harcéri sikerei alapján teljes megadást követelő jobboldal nyakassága miatt erre a pillanatban még kilátás sincsen. Car-

cia Mancilla ennek ellenére is még mindig nem adta fel a reményt és legalább a kegyetlenkedések megszüntetését akarja elérni. Erre azonban Havas jelentés szerint, tekintettel arra, hogy az anarchista elemek felett a kormánynak semmi rendelkezési lehetősége nincsen, szintén kevés remény van.

Bombazápor egy zendülő osztagra

(MADRID.) A San Pedro és Avila közötti országúton tegnap egy közel ezer főből álló zendülő-osztag vonult. Egy kormányhű repülő észrevette a menetelő csapatot és bomb-

hakkal árasztotta el azt, ezen kívül gépfegyvertűzet is zúdított rájuk. A csapat fejvesztetten menekült, igen sok halottat és súlyos sebesültet hagyva hátra.

Kormányhű csapatok sikere

Ujabb madridi jelentés szerint Cor-dobához közel a kormányhű csapatok a legnagyobb lelkesedéssel támadták meg a zendülő osztagokat. Visszaverték őket és számos embert fogtak el közülük. A zendülők száz halottat és számos súlyos sebesültet voltak kénytelenek hátrahagyni. Ugyanigy Sere Murianonál a kormányhű csapatok kemény ütközet után visszaverték a zendülők oszta-

gait, amelyek között marokkói arabok és légionáriusok is harcoltak.

Aragon mellett a kormányerők Huesca közelében számos falut elfoglaltak. Ugyanezen jelentés szerint a zendülők helyzete Ovideoban igen válságos. A kormány Asturia tartományban bányászokból erős különítményeket szervezett, amelyeket Galicia tartományba vezényeltek.

Ujabb kivégzések

(MADRID.) Tegnap a néptörvényszék ítélete alapján kivégeztek egy őrnagyot, egy kapitányt és két főhadnagyot, akiket árulásban és zendülésben mondtak ki bűnösnek.

SZABADON BOCSAJTOTT TUSZOK

(HENDAYE.) A madridi kormány parancsára tegnap szabadon bocsátották azt a 170 tust, akiket

Guadalupe erődben őriztek eddig.

MIT JELENTENEK A ZEN-

DÜLŐK

A zendülők kezén lévő Frontera rádió jelenti: Yagaje ezredes osztagai négy kilométernyire megközelítették Toledót. Állítólag ma általános támadást inéznek a város ellen. A kormány csapatai azonban erősen tartják magukat.

Félő, hogy érkezett a külföldi beavatkozások pillanata

(LONDON.) Angol mértékadó politikai körök egyre aggasztóbbnak látják a helyzetet, mert szerintük a spanyol események, melyek egyelőre elterelték más problémák felől a figyelmet, kezdenek erősen háborus kérdéssé fejlődni. A beavatkozást sürgető olasz sajtó, a hallgató, de ugrásra készen álló Hermetik birodalom, a baloldali szimpátia tüntetések és a Dunamedence kérdésével idegesített Páris, az egyre erőteljesebb és agresszívebb rádió-propagandát kifejtő szovjet állig fegyverzetten néznek farkas-szemet. Ugyanekkor Anglia helyzete se rózsás, mert bár az angol-egyiptomi szerződés a Szuez problémát megoldotta, Ott a Palesztina-kérdés, melynek jelentősége éppen nem leki-csinylen-

dő. Reuter szerint a spanyol események is nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a Downing Street Palesztinában tabula-rasat akar csinálni, mert tehermentesítenie kell magát, hogy felkészülhessen a népszövetségi ülésre, annál is inkább, mert egymásután futnak be az államok reformjavaslatai, amiknek letárgyalását halasztani nem lehet. A Morning Post így ír: — Félő, hogy érkezett a külföldi beavatkozások pillanata, mert Olaszország állampolgárainak kivégzése miatt máris fenntartásokkal élt és abban a pillanatban, amikor az első olasz gőzös Barcelona ellen az első lövést leadja, a semlegességi egyezmény sorsa megpecsételődött.

Ne felejtse el!

Szeptember 20-án lesz

Magánalkalmazottak sorsjátékának húzása.

A több nyeremények: 1 díj, 1 palloszoba, 1 modern rádió, 1 telefon. 1 sorsjegy bérlettel 26 le. Vidéki rendeléseknél kérünk 7 lel portóköltséget. Agentúra „Agimex” Cluj. Plata Unirii No. 3

HATALMAS EREJŰ TŰZVESZ PUSZTÍTOTT BAIJA-MAREN

(BAIA-MARE.) (—) Könnyen vezessé válható tűz pusztított Baia-Maren a Regele Ferdinand uton. Tegnap éjjel 11 órakor a Petky-féle házban tűz ütött ki. A tűzoltóság idejében kivonult, azonban mivel mindenütt nap délután 4—5 órakor a vízvezeték elzárják, a tűzoltók nem jutottak vízhez és a tűz két izben kitört, me a szomszédos kútból nem tudtak kell mennyiségi vízhez jutni. Négy ó megfeszített munka után sikerült tüzet eloltani. A kár óriási, amely még az is növel, hogy a házban lev raktárban 50.000 lej értékű gomb volt felhalmozva. A hűtőszekrények eldőltek a nyomozást, amely annál erősebben folyik, mert az a gyan merült fel, hogy a tüzet gyújtogató okozták.

BELEROHANT A TÖMEGBE A VERSENYAUTÓ: 8 EMBER MEGHALT. 20 SÜLYOSAN SEBESÜLT

(LONDON.) Tegnap tartották meg Északírországban az autósversenyt, amelyen borzalmas tömeggyilkosság történt. Chamberlaint vezető versenygépe 120 kilométeres sebességgel nekirohant a tömegnek. Halálra ember a helyszínen meghalt, husz sulyosan megsebesültek, kettő pedig kórházban.

— ÖSSZEVEREKEDTEK EG LEÁNY MIATT. Szombaton este egy Cotica uca 19 szám alatti házban (Szendrei Kálmán és Dan Joan) egyik leány miatt összeverekedtek. közelben tartózkodó őrszemes rendő ponti rendőrségre, ahol eljárást indítottak ellentük.

— STOJADINOVICS JUGOSZLAV MINISZTERELNÖK BUCURESTI TÁRGYALÁSA. A szeptember 12. Pozsonyban megtartandó kisantarkonferencia előkészítésére Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök és külügyminiszter szerdán Bucurestbe utazik, hogy Antonescuval tárgyaljon. A két külügyminiszter még az este a román delegációval együtt Pozsonyba utazik.

— ELÜTÖTTE A MOTORVONAT. Hétfőn hajnalban 5 óra 13 perckor Szindéji motorvonalat elütötte Russ Joanant, 33 éves Blanca Poiana közlekedési munkást, amint az szekerekkel a vasúti pályán át akart haladni. Russt a mentő tők súlyos állapotban szállították kórházba.

— Bombabiztos erődítéssé alakítják át Beethoven szülőhelyét. Bombavárosát, amely a határ közvetlen közelében fekszik, teljesen átalakítják. Valamennyi házat betontetővel látnak el. Ugyanez a sors éri most azt az épületet is, amelyben Beethoven, a nagy zeneköltő született. Az átalakítás annyira átváltoztatja ennek a háznak is a külsejét, hogy a jövőben Beethoven születési helyére rá sem lehet ismerni.

Szülők figyelmébe!

Gyermekeinek egészségét óvja, ha ruháit

CZINK

gyárba vegyileg tisztítatja!

AUTÓBUSZ MENETREND CLUJ—ORADEA—SALONTA—ARAD—TIMISOARA KÖZÖTT

Clujról indul:

Cluj—Timisoara reggel 6, d. u. 13 órakor.
Cluj—Oradea d. u. 17 órakor.

Clujra érkezik:

Timisoara—Cluj d. u. 15 és 19.30.
Oradea—Cluj d. e. 10.

Viteldij	szimpla	retour
Cluj—Timisoara	320	600
Cluj—Arad	260	502
Cluj—Oradea	171	282

Kényelmes új kocsik.
Felvilágosítás az autóbusszállomáson.
Tel.: 155.

Dr. Janovics Jenő:

„Nemcsak erkölcsi, de tekintélyes anyagi sikert is eredményeztek az idei szegedi szabadtéri játékok

Márkás nevek rendezői versenye Debrecenben

(CLUJ.) A szegedi szabadtéri játékok az idén különösen nagy sikerrel végeztek. Bennünket, ardeai magyarokat már csak abból a szempontból is érdekel ez a siker, mert a játékok rendezésére dr. Janovics Jenő, a cluji magyar színház volt igazgatóját kérték fel. Janovics igazgató segítőitársaként Fekete Mihályt, László Aladárt és Imre Sándor dr. vitte magával. Budapesti és szegedi jelentések részletesen beszámoltak a kiváló teljesítmény értékeiről. Most aztán volt alkalmunk személyesen is beszélni dr. Janovics Jenővel, aki az alábbiakat mondotta:

ERKÖLCSI ÉS ANYAGI SIKER

— Valóban nem túloztak a hírlapi beszámolók. Minden a lehető legnagyobb sikerült. Örömmel fogadom le, hogy ebben az évben nemcsak hatalmas erkölcsi sikert, hanem, ami eddig egészen szokatlan volt a szegedi szabadtéri játékokkal kapcsolatban: elég tekintélyes anyagi sikert is elkönyvelhettünk. Szeged város polgármestere ugyanis az előadások után azt mondotta, hogy míg tavaly közel harmincezer pengő, tehát egymillió lejnél is nagyobb összeget fizettek rá a szabadtéri játékokra, addig ebben az évben körülbelül ötezer pengő, vagyis százhatvan ezer lejnyi tiszta haszon mutatkozott. Pedig a polgármester újabb deficitre számított.

— Megkérdeztük Janovics igazgatót: A közönség hogyan fogadta az előadásokat?

— A legnagyobb erkölcsi sikert Herczeg Ferenc nagyszerű színműve: a Bizánc-cal értük el. Viszont a leghatalmasabb kasszaeredményt János Vitéz hozta. Még csak annyit jegyzek meg, hogy Szeged város polgármestere a következő évi játékok rendezésére is meghívott.

— És mi lesz 1937-ben a program?

— tesszük fel a kérdést.

— A már bemutatott darabokon kívül egy újabb színművet is előadunk. Hogy melyiket, ebben a tekintetben még nem döntöttem.

DEBRECENI MEGHÍVÁS

Janovics direktor ezután még egy érdekes eseményről tett említést:

— Horváth Árpád, a Nemzeti Színház volt főrendezője, aki most a debreceni színház igazgatója, — mondta — megkért, vállalnám az ő színházában egy darab rendezését.

— Elfogadtam a meghívást és valószínűleg a tél folyamán leutazom Debrecenbe. Horváth kivül még Herczeg Sándort, a budapesti Nemzeti Színház volt igazgatóját. Csathó Kál.

— Jóanánt, ugyancsak a Nemzeti Színház volt főrendezőjét és Márkus Lászlót, a budapesti Opera igazgatóját is felkértem egy-egy darab rendezésére.

— Szóval ez olyan rendezői olimpiász akar lenni?

— Nem, ne nevezzük versenynek, nagy olimpiásznak. Mindenesetre érdekes, hogy Horváth igazgató, rajtam kívül a szakma legismertebb vezetőit hívta meg színházához.

A MUNKATÁRSÁK SIKERE

Azután újra a szegedi szabadtéri játékokkal kapcsolatos eseményekre kerülődik a szó.

— Nagyon örülök — mondotta Janovics igazgató — hogy segítőitársaim mindenféleképpen hasznát látták annak, hogy velem jöttek Szegedre.

Igy például Ihász a szegedi színházhoz szerződött rendezőnek. Ez nagy szó, mert Szeged ebből a szempontból ugródeszkának számít. Amint valószínűleg olvashatta: Fekete Mihály teljesítménye különösen nagy feltűnést keltett. Herczeg Ferenc, a nagy író áradó szavakban méltatta művészetét. Bizony: Fekete Mihállyal a budapesti Magyar Színház és a Vigaszínház is tárgyalásokat folytat. Vagy ide, vagy oda egészen biztosan el fog szerződni. Szó volt arról is, hogy esetleg a Nemzeti Színház szerződtené, de miután nem magyar állampolgár, ettől egyelőre el kellett tekinteni.

— Sajnálom, hogy Forgács Sándor nem tehetett eleget meghívásomnak. Ő tudniillik bizonyos alaki okok miatt nem kaphatott kellő időben utlevelet. Meg vagyok győződve róla, hogy az ő színészi képességei is feltétlenül hatalmas sikert arattak volna Szegeden.

Most egy diszkrét kérdés következik:

— Nos és igazgató urnak anyagi szempontból mit eredményeztek a szegedi előadások?

Mosolyogva legyint:

— Ami engem illet kizárólag csak a költségeim megtérítését kértem. Semmi más anyagi előnyt nem kőtöttem ki magamnak... Mindennek ellenére mégis nagyon meg vagyok elégedve szegedi napjaimmal. Különösen nagy öröm tölt el, hogy munkatársaim érvényesülési lehetőséghez jutottak.

— Szabad még megkérdeznem, hogy mik a további tervei?

— Romániai filmképviselőmet építem ki tovább. A London-filmvállalatnak Bucurestiben Románia területére szétosztó, illetve terjesztő fiókot állítottam. Egyelőre ez köti le az időm legnagyobb részét. Hogy mi lesz később, azt természetesen nem tudhatom...

Dr. Pán Tibor.

SELECT MOZGO

Mai kezdettel: CHARLIE CHAN közismereti defektív, legújabb kalandorfilmje:

A budha-szobor titka

Főszerepben: WARNER OLAND

Külső és belső békét követelt a szociáldemokraták háborusellenes népgyűlése

(CLUJ.) Tegnap délelőtt az Építő munkás Otthon nagytermében, a brüsszeli világbéke-kongresszussal egyidőben, a szociáldemokrata párt is népgyűlést tartott, amelyet Catanici György román és Kandel Ignác magyar nyelven nyitott meg. Catanici üdvözlő szavai után rámutat a gyűlés jelentőségére.

— A mai napon a világ összes szociáldemokratái és mindazok, akik a világbéke megvalósítása érdekében harcolnak — mondotta az elnök — tiltakozó szavukat emelik a készülő háboru ellen. Nekünk nincs szükségünk újabb vérontásra, mert a világ dolgozó elemei békét követelnek.

Kandel beszédében hangsúlyozta, hogy elég volt a háborus készülődésből.

— Norman Angel angol író szerint: Addig halmozzák a lőszerkeket és bombákat, amíg azok önmaguktól fel nem robbannak. Két koncepció áll egy mással szemben — folytatta — az egyik ellenségeskedést szít az országok népei között, tűzbe és vérbe akarja borítani a világot. A másik: békét, munkát és megélhetési lehetőséget óhaj. Romániának is az az érdeke, hogy béke legyen. Akiknek mégis háborus törekvések vannak, ellenségei az országnak.

Samsonuc Simion ifju szociálista rámutatott arra, hogy az ifjumunkásoknak is minden törekvése a békére irányul. Hasonló értelemben beszélt Mendel Simon is.

Jumanca József szenátor és dr. Deutsek Géza beszédjükből kifejtették, hogy milyen nagy veszedelem jelent egy esetleges újabb világ háboru.

— Romániának nem érdeke, hogy szövetezzék a háborura készülődő fasiszta államokkal, hanem továbbra is ki kell tartania a francia politika mellett és egy szövetséget létrehozni Oroszországgal.

— Amikor mi a háboru ellen tiltakozunk — mondotta Deutsek — tiltakoznunk kell egyben a nem véres, de mégis véres belső háboru ellen. Tiltakoznunk kell továbbá az ellen is, hogy a munkaszervezésben s a munkahelyeken való megmaradásban különbséget tegyenek munkás és munkás között. Ha a belső béke megvan, akkor könnyebben tudunk harcolni a külső békéért is. Azért dolgozunk, — fejezte be Deutsek — hogy megteremtjük a mi békénket, a dolgozó emberek szociális békéjét.

Ezután a határozati javaslat felolvasására került sor, amelyben a népgyűlés aggodalommal állapítja meg, hogy egy újabb háboru veszélye fenyegeti az emberiséget. Kifejezést ad azon meggyőződésének, hogy a béke egyik elengedhetetlen feltétele a népek fejlődésének és boldogulásának. A párt teljes erejéből küzd a béke fentartásáért, úgy küld, mint belpolitikai téren.

A gyűlés után a tekintélyes számú tömeg minden zavaró incidens nélkül, a legnagyobb rendben oszlott szét.

— Gandhi újból megbetegedett. Bombayből közlik: Malthasból jelentik, hogy Gandhi újból súlyosan megbetegedett és beszállították a kórházba. Az ősz indiai vezér maláriában szenved.

Akl a csillagokból él..

(CLUJ.) Jóformán még alkonyodni sem kezdett, de a teleszkópos ember már kiállította készülékét a korzó sarkára. Talán sohasem sötétedett olyan későn, mint az este, talán sohasem jelent meg az égen a vacsora csillag oly „elkészve”, mert a készülék kis Pickard-fejű tulajdonosa látható izgalommal tekintgetett minduntalan fel a mennyboltra és vidám arca lassan beborult... Félőrai várakozás után végre a fejünk felett ragyogott a sarkcsillag és a csillagvizsgáló-készülékes ember arcán is, (látva a sétáló közönség feléje forduló érdeklődését), szépen kiismultak a ráncok.

— Öt lej, uraim, csak öt lej és ugyanennyi percig nézhetik az égből tündöklő csodáit... Tessék beszélni uraim, bepillantást nyerhetnek az égitestek titokzatos életéből az én magyarázatom mellett...

Az érdeklődők köréből nemsokára akadt is egy kliens, aki „nézek magamnak egy házhelyet a Marsban”, felkiáltással lepengette az öt lejt és belenézett a teleszkópba. Erre a kis ember, szemével a cipője orrát bámulva, hadarni kezdett:

— Látja uram, az ott a Vénusz, tőle balra a Mars, mellette a Hold, a Saturnus, a Neptun, a Kismedve, a Nagymedve, Göncölszekér és felettünk egyenesen a Sarkcsillag is... Bejártam én kerek e világot, voltam Ausztráliában, Ázsiában, Amerikában, Arábiában, de mondhatom, hogy a csillagászat tudományának mindenütt a legnagyobb figyelmet szentelték — halandzsáta az öreg s közben az óráját figyelte, hogy vajjon letelt-e már az öt perc?

Vége letelt. A kliens családott arc cal vonult el a készülék mellől és én felhasználtam az alkalmat, hogy szóbaelegyedjem a kis emberrel.

— Ha járt Arábiában, meg tudná-e nekem mondani, hogy milyen az arabok nemzeti viselete? — kérdeztem.

— De mennyire!... Hát kérem azok kívül viselik a fehér alsóruhájukat és a fejükre olyan „turbán” van csavarva, amit úgy hívnak, hogy „fez” — felelte készségesen a kis öreg.

— No és milyenek az arab nők?

— Hm... Nőkről vagy rosszat, vagy semmit, ez már az elvem — bizonygatta vállvonogatva, — de az tény, hogy az arab nők csodaszépek. És pedig azért, mert nem festik az arcukat, se a szájukat és nem hordanak mindenféle lebernyeget, mint a többi világrészek asszonyai...

— Általában mi a véleménye az arabokról?

— Hős nemzet... Bátor nemzet. Szeretik a puskát és a pisztolylovást. Piff, paff, puff — s mindennek vége van — jöhet a koporsó s állhat a ravatal — verselt bőszen az öreg a közönség nagy derűltségére.

Ha verset hallok, nyomban eltűnök a láthatárról, ezért jónak láttam befejezni a „komoly” beszélgetést s már éppen elbucsúztam a kis embertől, amikor egy pöttömnyi cigány gyerek — kihasználva az alkalmat — előbujt a tömegből és belepillantott a „rejtélyes” csillagvizsgálóba. De szerencsétlenségére a tulajdonos észrevette. Villámgyorsan fülönfogta a kapálódzó gyereket és egy erőlyes gesztus kíséretében röviden csak ennyit harsogott feléje:

— Mars! Azonban ez a megjegyzése már nem a hasonlónevű égitestre vonatkozott.

(—6.)

MOZI

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma utoljára Shirley Temple világlágere: A KIS LAZADÓ. Holnap, kedden premier! Amay Ondra és Hans Shöcker ragyogó vígjátéklágere: A KIS GRÖF és 2 pompás kísérő műsor.

CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

MARTHA. Flaton világhírű operája. Főszerepben: Helge Rosange, Georg Alexander, Fritz Kampers. Magyar feliratok.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

I. HURRA VÖLEGÉNY. Pat Paterson, Reginald Denney. II. EGY KIS LÁNY A NAGYVILÁGBAN. Dráma. Ginger Rogers, Warren William, Mary Astor, Dicky Goore. II. JOURNAL. Helyárak: 9 és 19 lej. Kezdet: 3, 6 és 9.

MUNKAS-MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn 3, 6 és 9 órakor: Két rész egy előadásban: I. COPPERFIELD DAVID. Monumentális filmdráma. Egy élet paródiaja húzódik ezen filmlágeren. Főszerepben: Lionel Barrymore, Maureen O'Sullivan és Magde Ewans. II. JOURNAL és Micki Maus. Helyárak: 10 és 12 lej. Minden szünethen fellép a 3 csoda fox-terrier, eddig nem látott idomítások.

Rádió

KEDD, szeptember 8.

BUCURESTI. 6.30: Ritmikus torna, reggeli zene, szakképzés. 13.40: Cristea zenekar. 19.20: Könnyű zene. Lemezek. 20.20: Sibiceanu és Kofler kétszongorás játéka. — 20.55: Mihalescu—Ciorbe Leana énekel. Dalok és ériák. 21.30: Rádiózenekar. Indulók, szonáták. 23.20: Szórakoztató lemezek.

BUDAPEST I. 10.30: Hírek. 11: Egyházi zene és szentbeszéd. 12.15: Görögkatolikus istentisztelet. 13.30: Hangverseny a Rádiókiállításon. 15: Hanglémezek. 16: Mese, cigányzene. 17.30: Előadás. 18: Ének, csevegés. 19: Hangverseny. 20.20: Hangjáték. 22.20: Hírek, jazz zene. 23.25: Fűnyalok, szalonzene. 1.05: Hírek.

BUDAPEST II. 19.10: Előadás. 20.45: Mezőgazdasági felőra. 20.20: Zenekar. — 21.45: Hírek, cigányzene.

BÉCS. 8.25: Könnyű lemezek. 11.50: Lemezek. 13: Zenekar. 15: Lemezek. 17: Lemezek. 23.10: Kétszongorás játék. 24.05: Táncczene.

BERLIN. 20.30: Lemezek. 21.10: Vadász-dalok.

VARSO. 7.50: Lemezek. 8.40: Lemezek. 13.25: Szalonzene. 17: Zongoralemezek. 18: Énekkar. 21.55: Operettzene. 24: Táncclemezek.

Társaság

A Gyopár Turista Egyesület értesíti tagjait, hogy Krusniczky Károlynak, az egyesület gondnokának leánya, Ilonka, folyó hó 5-én elhunyt. Temetése folyó hó 8-án, kedden délután 5 órakor lesz a köztemető halottas házából.

A CLUJI ALL. KERESKEDELMi LICEUM (Liceul comercial de băiet) magyar tagozatába még folynak a beiratások. A keresk. gimnázium I. osztályába beiratkozhatnak az elemi IV. osztály végzett 11—13 éves tanulók a következő okmányokkal: születési, állampolgári, iskolai és ujjraoltási bizonyítvány. Tandíj évi 1600 lej, három részletben. A keresk. liceum V. osztályába iratkozhatnak a gimnázium vagy tanítóképző IV. osztályát végzett növendékek, egyszerű felvételi vizsgával, amely szept. 10-én kezdődik. Beiratásnál ugyanolyan okmányok szükségesek, mint a gimnáziumnál. Tandíj 2950 lej, három részletben. A keresk. gimnáziumot végzetek képesített kereskedők, az érettségivel bírók pedig keresk. és közgazdasági akadémiákra iratkozhatnak. A párhuzamos magyar osztályokba csak magyar nemzetiségű tanulók járhatnak. — A keresk. liceum bejárata Str. Chinezi 1 szám alatt van.

3 mtr. finom szövetet adunk egy basznál ruha vagy kabátért
SISTEM AMERICAN árufázban
Sri. Memorandumul 24.

Sport

A Gloria 4:0-ra verte a Ripensiat, a Victoria 3:0-ra a Juventust

(CLUJ.) VICTORIA—JUVENTUS 3:0 (2:0), 2000 néző. A tegnapi ligaforduló egyik megiepetése a Victoria kitűnő, kiegyensúlyozott játéka, mellyel fölényesen verte ellenfelét, sőt ha csak egy kis szerencséje lett volna csatárainak, 5—6 gólos győzelmet is arathatott volna. A 10. percben Capusan beadását Cornea elfogja és egy lépésről belövi az első gólt. A 25. percben Capusan lefut és éles lövése a jobb felső sarokban talál utat. A második félidő 22. percében Capusan éles lövése a menteni igyekvő Brandabura belefut, de vesztére, mert a labda lábáról saját kapujába vágódik. A mérkőzés további részében a Victoria nagy fölényben van, de nincs szerencséje, miként két ízben a Juventus csatárainak sem.

VICTORIA: Munteanu I. — Chendrea II. Felecan I. — Muntean II. Pop III. Nistor — Cornea Farkas Cociuban II. Felecan II. Capusan.

JUVENTUS: Creteanu — Neacsu, Dragomirescu — Petrescu, Fogl, Brandabura — Vajda, Korony, Zainescu, Palmer, De Vittora.

A mezőny legjobb embere Munteanu II., aki Nistorrel együtt szenzációs játékot mutatott be. Mellettük a két Felecan, Capusa és Cornea játéka volt elsőrangú. A Juventusból Palmer, Fogl, Korony és Vajda játéka emelkedett ki. A csapat állóképességével tegnap baj volt, mert csak időnként tudott veszélyesen és lendületesen támadni. — Macean jól bíraskodott.

(TIMISOARA.) Chinezul-ILSA—CFR 3:2 (2:1). A Chinezul-ILSA kitűnő, de szerencsés játékkal győzte le ellenfelét, Bajusz, Thierjung és Glasz góljaival. A fővárosi csapat góljait Moldoveanu és Auer lökték. Barátok még nem játszottak a vasutas csapatban. Dr. Rusu kifogástalan bírta.

A Vulturii Lugo vezet a B-liga nyugati csoportjában

(BAIA MARE.) Phoenix—Olimpia 4:1 (1:1), bíró Höhn, góllövők Szerémy (3), Bpskov, illetve Pop.
(ALBA IULIA.) Unirea M V—CFR Simeria 3:2 (0:0), bíró Constantinescu Cluj.
(BUCURESTI.) Sportul Studentesc—Macabi 2:0 (1:0).
(CARPI.) Staruinta—Victoria 2:1 (1:1), Muresan Anton jó bíró volt.
(PETROSANI.) Jiul—Mures 3:2 (3:0).
(BRASOV.) ACFR—IAR 3:2.
(BRAILA.) Franco Romana—DIJS 1:1.
(GALATI.) DVA—Tricolor 5:2.
(LUGOJ.) Vulturii—CAMT 3:0 (3:0).
(CRAIOVA.) Crai Iovan—Rovine Gri.

Austria-Sparta 0:0

(BÉCS.) A közép-európai kupa első döntője az Austria és Sparta csapatai között 0:0 arányban, döntetlenül végződött. A bécsi csapat volt jobb, de a cseh védelem kitűnően állta helyét. A revánsmérkőzést vasárnap Prágában játsszák le és annak favoritja a cseh csapat, mely már egy gólos győzelemmel a kupa nyertese lesz.

A Phöbus tovább vezet a nemzeti labdarugó-bajnokságban

(BUDAPEST.) A nemzeti labdarugóbajnokság tegnap fordulóján az ugynevezett nagy csapatok győztek ugyan, de még egyik sem tudott az élre kerülni. Eredmények a következők:
Phöbus—Erzsébet-Soroksár 4:1 (3:0). — Ferencváros—Haladás 3:2 (2:2). — Budai 11—III. Ker 1:0 (0:0). — Újpest—Elektromos 6:2 (3:1). — Hungária—Kispest 7:3 (4:1). — Budafok—Szeged 3:2 (2:1).

Gallienne vezet a Románia-örül kerékpár-túra összetett versenyben

(TIMISOARA.) A Románia-örül kerékpárverseny Oradea—Timisoara szakaszát a román Tudose nyerte 7 óra 42 perces idővel, 2 Kutzbach német, 3 Prosi nek jugoszláv, 4 Hapciuc román, 5 Tapu román, 6 Grgac jugoszláv. — Az egyéni összetett versenyben 1 Gallienne francia 2 Grgac jugoszláv, 3 Kutzbach német, 4

ró volt.
(ORADEA.) CAO—Universitatea 3:1 (2:0), bíró Pálffy. Az egyetemi csapat Orza és Dávid nélkül volt kénytelen felállni. Az 5. percben Spielmann, a 20. percben Bodola lött gólt, a 40. percben azonban a bíró nem ítélte meg Szaniszló szabályos fejes gólját. A II. félidő 15 percében Putnic fejesgóllal szerzi meg csapata gólját, a 40. percben Bodola beállítja a végeredményt. Az U megövtá a mérkőzést, mert a pályán különböző szabálytalanságok merültek fel és így a mérkőzésnek még a zöld asztal mellett is lesz folytatása.

(ARAD.) GLORIA—RIPENSIA 4:0 2:0 bíró Vuia. A Ripensia Bindea és Beke nélkül állott ki, (utóbbi csütörtökön kézfej törést szenvedett). A Gloria kitűnően játszott Fritz (3) és Körösladányi góljaival győzött.

(BUCURESTI.) AMEFA—Unirea-Tricolor 2:2 (1:1). Egyenlő ellenfelek küzdelme, góllövők Perneki és Cucula, illetve Jord-chescu és Niculescu.

VENUS—CRISANA 6:2 (1:1), bíró Bussa, góllövők Gruin (3), Sepi és P. Valcov, illetve Szölke (2).

A NEMZETI A-LIGA ÁLLÁSA A MASODIK FORDULÓ UTÁN

AMEFA	3	2	—	7	3	5
Gloria	2	2	—	6	1	4
Venus	2	2	—	9	3	4
CAO	2	2	—	8	3	4
Unirea-Tricolor	2	1	1	10	3	5
Victoria	2	1	—	1	4	3
Ripensia	2	1	—	1	4	4
Chinezul-ILSA	3	1	—	2	5	12
CFR	2	—	—	2	2	5
Crisana	2	—	—	2	4	11
Juventus	2	—	—	2	1	5
Universitatea	2	—	—	2	1	7

vita 3:2 (2:1).
A B-liga nyugati csapataiban a Vulturii vezet a Phoenix előtt jobb gólarányával. JUGOSZLAVIA labdarugócsapata tegnap Belgrádban 9:3 (5:0) arányban győzött Lengyelország együttese ellen.
(AIUD.) Industria Sarmei—ASO 1:0.
(SATU MARE.) Staruinta—Kolping 2:0 (2:0), bajnoki.
(TIMISOARA.) Progresul—LMTE 7:1 (3:1), C-liga.
(TURNŰSEVERIN.) Electrica—CFR 3:1 (0:1), C-liga.
(ARAD.) UDR—Olimpia 9:0 (2:0), C-liga.

Divatlapok

komoly választékban csak
BOROS-nál

SZOMBATI bécsi bajnoki labdarugó eredmények: Admira—Post 7:0 (1:0). Vienna—Favoritner AC 3:0 (2:0). — Rapid—WSC 2:2 (1:1).

A 100 KM.-ES BUKOSISAKOS KERÉKPÁROS VILÁGBAJNOKSÁGOT Zürichben megkezdte a francia Raynaud nyerte meg 1 óra 32 perc 29.4 mp.-cel, Laengnehaye francia, 3 Rouse belga, Metze német, 5 Severguini olasz.

DISZPOLGÁRRÁ választotta meg a nevével uccát keresztelt el Harangi, magyar ökölvívó olimpiai bajnok szülőfaluját Nyiradony, melyben a kitűnő versenyző olimpiai tölgyfacsémétének egy részét is elültette. A másik felét — a csemetékornóvési lővén — Hajdusáronban ültette el, ahol gyerekkorának nagy részét töltötte.

GYENGE EREDMÉNYEK AZ ORSZÁGOS IFJUSÁGI ATLETIKAI BAJNOKSÁGOKON

(CLUJ.) Románia 1936-ik évi ifjúsági atlétikai bajnokságait tegnap rendezték meg a CAC — gyenge eredményekkel. Bár több kiváló versenyzőnk (Schulke CAC, br. Bánffy CAC stb.) elfoglalták a helyeket, ifjúsági atlétikánk gyengeségét gondolkodni kell ejtse mindazokat, akik szívükön viselik az ország sportját. A versenyeken nagyszámú atléta indult, a rendezés jó volt.

Eredmények a következők:
Gerelydobás: 1 Domsa CAC 40.10 m.

Rozgonyi Lajos CAA, 3 Mudra CAA.

800 m.: 1 Neculea Viforul Dacia Bucuresti 2 p. 09.3 mp. 2 Hidge E. Esta Sud

Oradea, 3 Buculei Vulturul Buc.

Diszkoszvetés: 1 Domsa CAC 33.50 m.

2 Papp Béla Solvay, 3 Santu A. SG Aiud

100 m.: 1 Tareanu CAC 11.9 mp. 2 Sm

lovits Haggibbor, 3 State CFR Buc.

3000 m.: 1 Ahmed Soliman Graniceru

9 p. 50.6 mp. 2 Teodor Dumitru PEB

Buc. 3 Hidge Esta Sun Oradea.

Távolugrás: 1 Domsa CAC 618 cm. 2 T

ranu CAC, 3 Gheorghe M. Gh. Vulturaru

110 m. gát: 1 Kulcsár CAC 19.7 mp.

Filimon Vulturul, 3 Vass CAC.

200 m.: 1 Tareanu CAC 24.9 mp. 2 Stat

CFR Buc. és Pataky CAC 25.2 mp. 3 Po

pescu Vulturul.

1500 m.: 1 Neculea Vif. Dacia 4 p. 33

mp. 2 Ahmed Soliman Granicerul, 3 Gro

san CAC.

Magasugrás: 1 Domsa CAC 165 cm.

Csereny CAC, 3 Gh. M. Gheorghe.

4x1000 m-es staféta. 1 CAC (Tara

Vass, Kulcsár, Pataky) 47.6 mp. 2 Vultu

rasul Bucuresti, 3 CFR Bucuresti.

Rudugrás: 1 Koczko CAC 245, 2. Bucu

lei Vulturul Bucuresti.

Súlylökés: 1 Domsa CAC 10.70 cm.

Santu SG Aiud, 3 Rozgonyi CAA.

400 m.: 1 Kulcsár CAC 57.2 mp. 2 Ne

metz CAC, 3 Pataky CAC.

4x444 m.: 1 CAC A. (Vass, Nemetz, Pa

taki, Kulcsár) 3 p. 56.6 mp. 2 Vulturul

Bucuresti.

„A NÉGY VILÁGBAJNOK” helsink

3000 méteres futóversenyére csak két v

lágajnok: Höckert és Isohollo állott k

Az előbbi győzött 9 p. 09.6 mp-es mérs

kelt idővel. Előző nap Tamerforsban

dezték a 3000 méteres versenyt, mely

Isohollo nyert meg 8 p. 44.6 mp.-es idő

vel, 2 Höckert, 3 Makie.

(KOMÁROM.) A szombati uszóverse

nyen Csik Ferenc a 100 m-es gyorsuszás

ban 59 mp.-cel győzött.

EGY KÜLÖNÖS VÉGRENDELE

ÉS ANNAK KÖRÜLMÉNYEI

(BAIA-MARE.) Már hetek óta tart

izgalomban Baia-Mare társadalmát a

a végrendelet, mely nemrégiben kerül

napvilágra. Özv. Weinberger Bélán

végrendeletileg legközelebbi rokonai

kizárta az örökségből, illetőleg azok

nak nagyon keveset juttatott, míg tel

jesen idegenek kapták meg vagyonát

Most a rokonok pert indítottak azt ál

litva, hogy az özvegyasszony, amikor

végrendeletét írta, nem volt teljes esz

nél és az illető idegenek az egész va

gyont csalárd uton vették rá az ö

vegyasszonyt ilyen értelmű végrende

let megírására.

Halódó Szabadka

(SZABADKA.) (A „Jóestét” tulajdonosától.) Belgrád, Zágráb, Szabodák és Ujvidék után, Jugoszlávia második legnagyobb városa — Szabadka. E bácskai város úgy szerepel a népességi statisztikában, hogy száz ezer lakosa van. Ahol pedig ennyi fogyasztó él, ott lüktető kereskedelemnek, iparnak és élénk uccainak forgalmának kellene lennie. Szabadkán mindez nem észlelhető. A város gazdasági élete nemhogy képtelen fejlődni, hanem hovatovább sorvad. Ugyannyira, hogy Szabadka — száz ezer lakosával is — végeredményben csak egy nagy falu benyomását kelti.

LASSU HALDOKLÁS

Az üzleti élet azért halott, mert száz ezer ember jelentős része nem él a városban, hanem kint a határban lakik, akiknek aztán nem is szabadkán, hanem a környékbeli községekben van piacuk. Itt észlelhető az a sajátosság, hogy szabadkai adófizető az utolsó gyufát is Horogson, Sztáranakán, Zentán, Bajmokon, vagy Csantavéren szerzi be. Szabadka súlyos helyzetének márvissé oka az, hogy a város túl van terhelve személyi kiadásokkal. A városi intézményeknél rengeteg a felesleges és képzettség nélküli szerb tisztviselő, akiket csakis nemzetiségük és protekció rakott állásba.

Ma például az a szomorú aktus érte Szabadkát, hogy tíz év előtti 25 ezer dinár tartozásáért a jugoszláv állam végrehajtóval foglaltatta le a városi pénztárt. Szabadka különben az ország legjobb adófizető városa, amely havonta mintegy száz ezer dinárt fizet az államnak különféle adó címén. **MENEKÜLNEK A VALLALATOK**

Szabadkáról, — az ettől délkeletre fekvő Nagybecskerekéről (Petrovgrad) és a többi határvárosokból minden nagyobb hivatal, iskolát és vállalatot, állami rendeletre, az ország belső részén levő Ujvidékre (Novisad) helyezik át. Komoly és jelentős ipari és kereskedelmi nagyvállalatok például — hogy elkerüljék a biztos anyagi összeomlást — maguktól költöztetik át üzemüket Ujvidékre és Belgrádba. Ez a két város az, amely építkezéssel is jelentősen fejlődik. Ujvidék „műfejlesztésének” szemléltetésére álljon itt az alábbi hivatalos kimutatás:

— A jugoszláv állam 85 millió dinárt utalt ki most Ujvidék városnak. Hatvan milliót a vízvezeték és csatornázási hálózat kiépítésére, tizet a vágóhid kibővítésére, hatmilliót a szeptemberre elkészülő, Andrej királyfi nevét viselő kétemeletes új szerb iskolára, kétszer két és félmilliót a rendőrgazdatisági palota és tűzoltóaktanya építésére és kétszáz kétmillió dinárt új vám-állomás létesítésére és utak javítására.

BUNYEVÁC TÖRTÉNELMI ADATOK

Érdekes kiállítást nézek a szabadkai városházán, ahol a vojvodinai szerbség és bunyevátság történelmi dokumentumai, mint a város muzeális okiratai és a fejlődésnek egy korszakaiból fennmaradt emléktárgyai vannak közszemlére téve. A műemlékek között látjuk a város pecsétjét, a legrégibb időktől napjainkig. Mária Terézia sajátkezű aláírásával és pecsétjével ellátott okleveleit, amelyekben Szabadkát előbb a kamarai, majd a szabad királyi város rangjára emeli. Itt láttam azt az oklevelet is, amelyben Mária Terézia 1774-ben jóváhagyta Szabadka város és a kalocsai érsekség szerződését a szabadkai Szent Terézia templom felépítésére. Megtekintettem

továbbá a legrégibb bunyevácnyelvi okiratokat is, amelyet a tanács akkori bunyevác tagjai írtak alá. II. József császár eredeti kézírata, két régi németnyelvű városrendészeti terv és még számtalan emlék regél Szabadka hosszú, történelmi eseményekben gazdag múltjáról. Szabadka mellett felsorakozik itt a többi vojvodinai város is, főleg olyan kultúrtörténelmi dokumentumokkal, amelyeket a legnagyobb érdeklődéssel vesz körül a közönség.

TIZ ÉV ALATT HÁROM BÁL

Szabadka uccai forgalma nagyon lanyha, mert a bensülött bunyevácok csak ünnepnap mozdulnak ki a házból.

Tíz év óta csupán az idén volt három olyan nagybálszabású ünnepély, amely hatalmas tömeget vonzott Szabadka szerb nevű uccáira:

1. A bácskai egyházmegyei zsinat alkalmával, amelyet hagyományos fénnel, a Szent Teréz székesegyházban ünnepelt meg a keresztény papság. E papi összejövetelnek az adott különösebb érdekességet, hogy 70 év óta ez volt a bácsi—kalocsai érsekségi egyházmegye első zsinata. Hetven esztendő óta hat érseke volt az egyházmegyének, amelyet 1923-ban kettéválasztottak és az egyházmegye Jugoszláviához került részének apostoli kormányzásával Budá-

novics Lajos felszentelt püspököt bízták meg.

A szinódus után — amelyet a bácskai papság azzal a szándékkal tartott meg, hogy az „Actio Catholica” közreműködésével helyes irányba lendítse a lelkipásztorkodást, — gyönyörű körmenet következett, amelyet óriási tömeg nézett végig.

2. Az országos, u. n. „szokol szlett”-nek is szép sikere volt. A „szokolisták” szerb diákokból álló tornászok, akik felvonulásukkal hívták magukra a lakosság figyelmét.

3. A bunyevácok háromnapos jubileumi ünnepsége, a Bácskában szétszórta élő bunyevácok első meg szervezett éetmegnyilvánulása volt. Nagybaldogasszony napján az egész város a bunyevácok Szabadkára való jövetelének 250. évfordulóját tartotta. Három napig a bunyevác házakat fellobogózták, az ablakokat ki virágozták. Tömeg verődött össze, amelynek élén, fehér lovon, jól megtermett hercegovinai ferencrendi szerzetes haladt. Utána négyszáz lovas következett. A menetelőket a kiváncsiak és érdeklődők ezrei nézték.

Három nap után azonban újra csendes lett Szabadka. Mintha végtelen bánatában és szomorúságában — meghalt volna.

Rajnay Tibor.

Iskolai

Egyensapkát

Egyenruhát

Egyenkötényt

Torna felszerelést

Intézeti

Paplant

Madracot

Ágyneműt

Fehérneműt

Vászonarut

Iskolásoknak rendkívül olcsón árusítunk

Hercules áruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 9.

(Szemben a volt helységüllyel)

Csak
szaküzletben
vásároljon!

Ujabb szenzációs sirleletek Egyiptomban, melyek megdöntik az eddig elfogadott összes feltevéseket a világ egykor leghatalmasabb és legműveltebb birodalma felől

(KAIRÓ.) Abból a hallgatásból, ami Tutankamen farao sirjának feltárása után következett, arra lehetett volna következtetni, hogy a régészek belefáradtak a további kutatásokba. Ez a feltevés azonban nem bizonyult valósnak, mert a legutóbbi napokban egy angol expedíció a sakkarai „lépcsőzetes” piramisok vidékén olyan leletre bukkant, mely páratlan az egyiptomi ásatások történetében.

EDDIGI ISMERETEINK HATÁRA

A mai ember a régi Egyiptom kultúrájáról és történelméről csak nagyon keveset tud és ezt is csak az úgynevezett „abydos-i” lelet nyoman, hol tudvalevőleg, eddigi hit szerint, az első egyiptomi királydinasztia első fáraójának: Menes-nek sikerült sirját feltalálni. Az említett ujabb lelet azonban azt bizonyítja, hogy ez a valószínű beállítás nem volt helyes, mert most a fel-

tárt Hamaka-sir olyan ujabb adatokat hozott napfényre, melyek minden előző teóriát megdöntenek.

EZER ÉS EZER ÉVEK TÁVLATÁBAN

Hamaka Den fáraónak, az első királydinasztia egyik tagjának volt belső embere, mai nyelven azt is mondhatnók: minisztere. Tudományosan képzett ember lehetett, mert díszes sirjában sok minden között igen sok fából faragott és elefántcsontból csiszolt lapot találtak, melyeken eddig ismeretlen képek bevésése látszik, képeké, amelyek azonban szövegek, azaz írások és valószínűleg az ősember első írásmódjai. Ha ezeket a képeket megfejtjük, akkor olyan időkből szerezhet az emberiség értesüléseket, melyek kiesnek az eddigi történelmi idők távlatából, tehát az ezer és ezer évekkel a történelmileg ismert korszakok előttiékből.

A táblák mellett találtak a sirban

a megszokott gabonatarató edények, különféle érc-csészek és fegyverek között tegezket és nyilvesszőket is, melyeknek hegye eddig ismeretlen méreggel volt praeparálva. Az archeológusok megszokták már, hogy a talált lelet-tárgyakkal csínján és elővigyázatosan kell bánni, hiszen nem egy tudós lett már áldozata vigyázatlanságának és ezért ezeket a nyilvesszőket ki is próbálták a sivatagi sakálokon, melyek másodpercek alatt pusztultak el a legkisebb karcolás után. Milyen lehetett az a mérge, milyen összetételű és hogyan praeparált, hogy még ma 6—9000 évvel a készítés után is ölni tud és pedig százszázalékosan, a mai legborzasztóbb mérgeknél, a ciánnál és a curarenál is biztosabban?

AMI ENNÉL IS CSODÁLATOSABB

Ami ennél is sokkal csodálatosabb és az emberiség művelődésére nézve sokkal fontosabb az a kis táblák lelete, amikről az expedíció vezetője azt jelenti, hogy ez a világ legelső könyvtára mindazon könyvtárak között, amiket eddig a történelem ismert és talán ismerni fog. Ez a könyvtár eddig ismeretlen titkokat: bizonyára történelmi, vallástudományi, emberiségfejlődéstani adatokat tartalmaz az első királydinasztia előtti időkből. Harcokról, népvándorlási adatokról beszél, olyasmiről, amiknek eredetéről eddig senkinek tudomása nem volt és mint meglevőt volt kénytelen egyszerűen elfogadni. Fajok elhelyeződését tárgyalja bizonyára és talán legendákat, amik a legendás idők legendái voltak, emberi bölcsességeket, amikből az eddig ismert legnagyobb bölcseszek: Platon, Aristoteles, Sokrates táplálkozhattak és amiket mint eredeti gondolatokat ismertünk eddig. Csak... Igen, csak meg kell fejteni és el kell tudni olvasni a képeket és hogy az nem könnyű, azt a hieroglifák esete bizonyítja a legelénkebben. (myt.)

— A cluji Kerékpár Szövetség szeptember 9-én tartja közgyűlését, melyre meghívja a cluji kerékpár szakosztályok vezetését. A közgyűlés a vas- és fémmunkás otthonban lesz megtartva szerda este 8 órai kezdettel.

— Lezuhant egy utasszállító repülőgép: hat halott. Anorage amerikai várostól 100 kilométerre a Kana-i félszigeten egy utasszállító repülőgép lezuhant. A pilóta és öt utas halálukat lelték ennél a szerencsétlenségnél.

— Válsai láz Gherlán. A kis városokban egy-egy válás a régebbi időben feltűnés számba ment. Az azonban, ami most Gherlán történik, az valóságos kortünnetté vált. Mint gherlai tudósítónk jelenti, a válások száma tízszeresére emelkedett az utóbbi időben. Ez a válsai láz teljesen urrá lett a kis városban és még a legjobb életet élő családok tagjait is fenyegeti. A leghetetlenebb indokokból zúlenek szét ma családok Gherlán. Néhány ilyen apró eset: Az egyik férfi azért vált el feleségétől, mert az nem szerette, a másik pedig amiatt, mert az asszony nem tudta megszokni a kisvárosi életet, míg a harmadiktól felesége azért akart örökre eltávozni, mert egymásután két ujszülött gyermekük meghalt. Legérdekesebb talán annak a válásnak az oka, amelyet a közeljövőben fog a deji törvényszék tárgyalni. Ez a válás azért következett be, mert az asszony szerelmes lett egy 17 éves fiúba.

**Csak portósófi jellegű levelekkel fordul-
bunk. – Vidékieknek válaszbélyeges
kérdéseküddőre válaszolunk. – Hiva-
talos óra reggel 8 órától este 7 óráig.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

Felolós szerkesztő és lapfajdonos:
MAYER ANTAL

Nyomatott a **MAYER-NYOMDA**
körforgó-gépén, Cluj.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cal.
Regele Ferdinand 66., balra.

Telefon: 61.

NAPTAR: Szeptember 8. Kedd. Róm.
kath.: Kisboldogasszony. Prot.:
Maria Geb. Gör. kath.: N. Sft. Maria
Izr.: 21.

Jóestét!

ELŐBB FIZESSEN!

A fiatal vidéki kereskedő felmegy a fővárosba a nagykereskedőhöz, akinél nagyobb adósságát kellene kifizetnie. Az üzletben meglátja a nagykereskedő leányát, mire félrevonja a papát és így szól hozzá:

— Nem is tudtam, hogy ilyen szép leánya van. Nem adná hozám.

— Nézze, kedves uram — feleli a papa — fizesse meg az összes adósságát és én akkor javára írom a lányomat.

HA NINCS PÉNZE...

Krausz hat hónapra itélk, valami kis „fekete-valutáért”. Harmadnap panaszra megy a fogházigazgatóhoz:

— Kérem baj van a kosztal, nagyon keveset adnak.

— Ja — mondja a fogházigazgató — ezen ön nem segíthet, mert az állam csak kevés összeget utal ki az élelmezésre.

Krausz nem nyugszik bele a dologba s felháborodva mondja:

— Az nem úgy van, kérem! Ha az államnak nincs elég pénze, akkor ne tartson foglyokat...

— IDÓJÁRÁS. A meteorológiai intézet jelentése szerint élénkítő légáramlás, felhő, helyenként eső, néhol talajmenti köd várható. A hőmérséklet is csökken.

— Ügyeletes gyógyszerárak. Szeptember hó 5—11-ig a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot: Fortuna Unirii tér, Hygea Mihai Viteazul-tér, Victoria Regele Ferdinand-ut, Sotropa Emil Stefan cel Mare-tér.

— HALÁLOZÁS. Krusinszky Baba folyó hó 5-én elhunyt. Temetése f. hó 8-án, kedden délután 5 órakor lesz a köztemetői kápolnából.

— Jussón eszébe, hogy bőr- és talpszükségét a legtartósabb minőségben Kozák István bőrizletében szerezze be. Cluj, Calea Regele Ferdinand 25. Főposzával szemben.

— Egyéves kereskedelmi tanfolyamra beiratkozás Calea Regele Carol II. 26.

— Orvosi hír. Ifj. dr. Weress Ferenc visszatért nyári szabadságáról és rendeléseit ismét megkezdte bőr-, nemi és kozmetikai betegeknek 11—1-ig és délután 3—5-ig. Cluj, Strada N. Jorga 5.

— Felborult egy bárka: négy ember a vízbe fulladt. A tuniszi öbölben egy bárka, amelyen kilenc ember ült, felfordult. Négyen a vízbe fulladtak, a többieket sikerült kimenteni.

Nem szabad betegeinket elhanyagolni!

Főleg gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbajokat, mert ezek az élet funkcióját képezik. A világhírű amerikai „Gastro D.” közismert jóhatású gyógyszer ezeknek a megbetegedéseknek. „Gastro D.” kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130.— lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán Bucaresti, Calea Victoriei 124.

Atvette a munkakamara a timárok nagyértékű vagyonát

(CLUJ.) Beszámoltunk arról a levő nagyértékű vagyonkomplextumot a munkakamrának. A munkaügyi miniszter rendelkezésével a város időközi bizottsága legutóbbi ülésén foglalkozott. Ugy döntött, hogy nem száll szembe a miniszter intézkedésével, hanem a vagyont a város jogainak fentartása mellett átadja a munkakamrának. A vagyon átadása ma délelőtt megtörtént.

Megjelent a munkakamarai választókijevjegyzékének összeállítására vonatkozó rendelete

A cuji munkakamara 1632—1936 sz. hirdményével közli a munkakamarai választásokról szóló törvény 19-ik szakaszának rendelkezését, amely szerint szeptember 1. és 15-ike között össze kell állítani a munkakamarai választások névsorát. A hirdmény szerint a választókat három csoportba osztják, még pedig a munkások csoportja, amelybe az összes magánüzemekben levő munkások tartóznak, a magántisztviselők csoportjába tartóznak az irodai alkalmazottak, kereskedelmi utazók és elárúsítók, műhelyfőnökök, munkásellenőrök, inkaszások és a magánvasutvonalak ellenőrei, a hálókocsi társaság tisztviselői, az újságírók, valamint a korrektörök. Ehhez a csoporthoz osztották be az orvosokat, a gyógyszerészeket, mérnököket, fogorvosokat, ügyvédeket és egyéb ehhez hasonló szabadfoglalkozásukat. Akik havi, vagy évi

tiszteletdíjat kapnak, valamilyen társulattól. Harmadik csoporthoz tartoznak az összes iparosok, akiknek iparigazolványuk van.

A választói névjegyzékbe való felvétel elengedetlen feltétele, hogy az illető betöltse a 21-ik életévét és legalább 6 hónapja abba a munkakamarai körzetbe tartozzék, ahol szavazni fog.

Ki vannak zárva a választók sorából a kiskorúak, a hamisan bukottak és azok, akik valamilyen büncselekményért, vagy vétségért jogerősen el vannak ítélve.

A cluji munkakamara hivatali kiadétségei Turdán, Targumuresen, Bistritán, Dejen és Sigheten vannak. Felhívja a munkakamara az összes érdekeltek figyelmét, hogy bármilyen beiratás elmulasztása a törvényes szankciókat vonja maga után.

ROYAL SCÁGERMOZGÓ. Holnap kedden bemutatja a szezon legragyogóbb vígjátékát: **A kis gróf** 2 pompás pólkép: I. A legfrissebb Fox világhírű II. Romániai aktualitások

Ma utoljára Shirley Temple világslágere: **A kis lázadó**

Megindultak a bérletkötések a Davila Színházban

A Magyar Színház tavalyi rendkívüli sikerű évadja után az idén az eddiginél is nagyobb lendülettel fogott munkába. Az évek óta esedékes forgószínpad végre megvalósul, az évadnyitó előadásokat már a modern forgószínpadon fogják megkezdni. Ugyanakkor a világítási berendezés korszerű újjáalakítása is megtörténik, új transzformátorokkal, új vetítőgépekkel és színváltó berendezésekkel gazdagodik a színpad felszerelése.	Felső erkély	160.—
A múlt évben annyira bevált kitűnő együttes valamennyi prominens tagja továbbra is résztvesz a színház munkájában, de az együttes néhány kitűnő új erővel is kibővült. Az évad játérendjén pedig a legfrissebb prózai és énekes újdonságok mellett a klasszikus drámai és operett-irodalom legkiemelkedőbb alkotásai sorakoznak fel.	Páholy 5 személyre	1800.—
Az új évadra is bérletet hirdet a színház. Megmarad a tavalyi premier és rendes bérlet. Mindegyik 32 előadásra szól. A bérleti árak mintegy 10—15 százalékkal olcsóbbak a napi áraknál. A bérlet-árak a következők:	2. Rendes bérlet:	
1. Premier bérlet:	Zenekari ülés I—III. sor	512.—
	I. r. zsöllye I—III. sor	440.—
	II. r. zsöllye I—IV. sor	376.—
	I. r. támlásszék I—V. sor	320.—
	II. r. támlásszék I—V. sor	256.—
	Alsó erkély	184.—
	Felső erkély	152.—

A repülőbérlet és az 1 lejes városi illeték külön fizetendő.

A múlt évi bérlet helyeit folyó hó 10-én, déli 12 óráig tartja fenn a színház, azontul az összes le nem bérlet helyek az új bérlet rendelkezésére állanak.

A régi bérlet helyeit telefonon is megújíthatják, délelőtt 10 és 1 óra között telefon 8—14.)

A bérlet iránt máris szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozik, úgy, hogy minden jel szerint a színház majdnem valamennyi jobb helye bérletben fog elkeln. Ha összehasonlítjuk színházunk bérleti árát a külföldi színházak áraival, megállapíthatjuk, hogy az itthoni árak egyötödét sem teszik ki a külföldi színház áraknak. Pedig a mi színházunk sem az együttes, sem a kiállítás tekintetében nem dolgozik már kisebb költséggel, mint a nagy külföldi színházak, az előadások színvonaláról pedig maga a közönség állította már ki a múlt szezonban a bizonyítványt.

1. Premier bérlet:	Zenekari ülés I—III. sor	640.—
	I. r. zsöllye I—III. sor	544.—
	II. r. zsöllye I—IV. sor	472.—
	I. r. támlásszék I—V. sor	336.—
	II. r. támlásszék I—V. sor	264.—
	Alsó erkély	192.—

Hajsza

A BRAZILIAI GYÉMÁNT-MEZŐKÖN

Írta: **MÁCNÁSY TIVADAR**

A „Jóestét” eredeti regénye.
(Utánnyomás illusz.)

42.

— Végtelenül sajnálom caballeros, ha nem tértem meg vele, kárpótlásul ime e két hordó bort szívesen felajánlom.

Guarra José és Tom, pár néger munkással kifelé terelték a teheneket a földek felé, a katonák sóvárogva néztek utánuk, de amikor Fossado az egyik hordót csapraverette, azonnal köréje gyűltek.

— Jó bor — csettintett nyelvvel az ezredes — de hogyan szállítjuk Portóba?

— Isten neki, vigyék el a két számaron, — szólta a gazda és a katonák pillanat alatt rákötötték a hordókat az állatokra.

— Előre Jim! — vezényelte a tiszt és lovára ült.

Jim kicihelődött a kapun és megindult a kikötő felé, a többiek szintén lóra ültek és csakhamar kinn jártak a földeken. Fossado utánuk nézett és amikor látta, hogy a csapat abba az irányba halad, amerre az állatokat hajtották, megbánta, hogy alkuba bocsátkozott az elnök katonáival.

A tehének a néhol öt láb magas banánok felé kanyarodtak és gyorsan haladtak, mintha tudták volna, hogy életüket mentik meg azzal, ha engedelmesen hajtják magukat a katonák előtt.

Guarra, a vén néger felügyelő aggodalmasan nézett hátra, ahonnan hirtelen lódobogás hangzott fel.

— Elakarják vinni a teheneiket, szólta oda Josének és Tomnak, kik halkan beszéltek együtt.

Tom hátrafordult, az ezredes és katonái, Jim kivételével, vágatva közeledtek.

— Gyorsan be a bokrok közé! — szólta halkan Tom és megállott Joséval a széles táblán.

A néger a tehének közé csapkodtak és futva igyekeztek el a katonák szeme elől.

Az ezredes, ki legelől vágatott, lefoga lovát a két fiatal ember előtt.

— Szép tehének ugye? — kérdezte tőlük és furcsán mosolygott.

— Szépek, — felelte nyugodtan Tom és felemelte fegyverét.

— Kár, hogy hamarosan levágják őket, — szólta gunyosan az előbbi, de elkomolyodott, amikor a felemelt fegyvert meglátta...

Pietro futva közeledett feléjük a banánok közül.

— Hozzá ne nyuljatok az állatokhoz, — szólta keményen Tom, — megvettük tőletek.

— Tőled, vagy attól a vén számártól?

— A tulajdonostól.

— Akkor semmi közöd hozzá, — szólta és abban a pillanatban Tom felé ugratott lovával, úgy, hogy feltétlenül legázolja, ha félre nem szökik az állat patái elől.

(Folytatjuk.)

(ISTAMBUL.) VIII. Eduard angol király tegnap a késő esti órákban a török kormány által rendelkezésre bocsátott különvonattal elhagyta Istambul. Az angol király ma Szófiába érkezik, ahol Boris bolgár király vendége lesz. A bolgár fővárosban nagy előkészületeket tettek Eduard király fogadtatására.

PALESZTINAI MINTARA INDIABAN IS ZENDÜLÉS TÖRT KI

(LONDON.) Ugyátszik a palesztinai zendülés hatással volt az indiai bennszülött lakosságra is. Mint Peshawar-ból jelentik, a hinduk megtámadták az ottani angol katonai helyőrséget, amelynek segítségére erős csapatokat kértek. Peshawarba több bombavető repülőgép is érkezett, hogy amennyiben a zendülés komolyabb méreteket öltene, úgy azt erőyes fellépéssel elfojtsák.

FÖLDRENGÉS TIMISOARAN

(TIMISOARA.) Vasárnap délelőtt Timisoara lakói 3-4 percen keresztül földrengést éreztek. Emberéletben nem esett kár, de több ház falainak megrepedt. A földrengés a lakók között érthető izgalmat keltett.

ÓRIASI ARANYU GÁZÖMLÉS PLOESTI MELLETT

(PLOESTI.) Hatalmas erejű gázömlés történt a Steaua petróleum vállalat telepén. A 45-ös számú szonda kitört és a gáz 20 méter magasságra csapódott fel. A gázömlés olyan nagy zajt okoz, hogy a közel 18 kilométerre levő Ploesti városába is elhatol. Hogy a gyulladás veszélyét megakadályozzák, a gázömlés helyét 150 méter körzetben csendőrkordon vette körül és a közelben fekvő szondáknál pedig megszüntették a munkálatokat. Nagy felkészültséggel Petrescu mérnök vezetésével munkáscsoport indította meg a munkálatokat a gázömlés megszüntetésére.

— Lakásfosztogatókat fogott a rendőrség. Stern Dora és Lebovits Jakab, Str. Gen. Poetas 20. sz. alatti lakosok ismeretlen tettesek ellen feljelentést tettek a III. kerületi rendőrkapitányságon, mert szombaton éjjel távollétükben lakásukból 5000 lej értékű ruhanemű és egyéb értéktárgy tűnt el. A rendőrségnek sikerült rövid idő alatt letartóztatni a tetteseket Puscas Todor Str. Purice 7. sz. alatti lakos és vadházastársának személyében. A tolvajokat ma átadják az ügyészségnek.

— Megrántotta a vészféket a vonatban kiraboló kereskedő. Vakmerő lopás történt tegnap a Sibiu és Simmeria között közlekedő személyvonatban. Turcu József egy másodosztályú fülkében utazott és elaludt. Amikor felébredt, ösztönösen pénztárcájához kapott és megdermedve állapította meg, hogy a tárcsa a benne levő 30 ezer lejjel és különböző fontos iratokkal hiányzik. A károsult hirtelen megrántotta a vészféket, a vonat megállt és az utasok pedig leugrottak. A sötét éjszakában is látni lehetett egy alakot, amint a mezőn keresztül a vonattól elfutott. A kalauzok és több utas üldözőbe vették a tolvajt, akinek azonban sikerült elmenekülnie. A legközelebbi állomáson értesítették a csendőrséget, amely megindította a nyomozást a vasúti tolvaj kézrekerítésére.

Elfoglalták a zendülők San-Sebastian egyik erődtornyát

(LISZABON.) A portugál rádió jelentése szerint a felkelők dél-hadselegének egyik oszlopa Malaga közelében megvert egy kormányhű csapatot, amely 120 halottat hagyott a csatatéren. A felkelők ezenkívül több gépfegyvert és valóságos municióraktárt zsákmányoltak.

HARCOK SAN SEBASTIAN KÖRÜL

(PARIS.) Hendayeből érkezett távirat arról számol be, hogy a felkelőknek az új küzdelem után sikerült elfoglalni Sant-Sebastian Sant Marco nevezetű erődtornyát, amely a város leti szélén fekszik. Az erődtornyát az utolsó órákban már csak néhány katonának védte és ezek a szinte halomra lőtt erődtornyák között haltak meg.

A NÉMET KÖVET TÁVOZÁSA (BERLIN.) Németország madridi követe, aki tudvalevőleg ezeltől néhány nappal a spanyol fővárosból Alicante-ba utazott, egy német hadihajóra szállt, hogy visszatérjen Berlinbe. A nagykövet kijelentette, hogy azért hagyta el Spanyországot, mert nem hajlandó egy olyan államban a német kormányt képviselni, ahol a legteljesebb anarchia uralkodik és ahol bármilyen erőyes tiltakozás ellenére sincsen a német állam biztonságban.

Feloszlatták az első ifjusági tábort

Zelea-Codreanu feltűnésükkel nyilatkozata

(CONSTANTA.) A különböző táborok felosztására megtörtént az első kormányintézkedés. A carmen-silviai ifjusági tábort, ahol C. Zelea Codreanu és társai működtek, tegnap feloszlatták. Codreanu vasárnap folyamán vezérkarával együtt Bucurestibe utazott.

Ezzel kapcsolatban az Universul szeptember 8-iki számában Zelea Codreanu nyílt levelét közli Cantacuzino Grani-

cere tábornokhoz a Totul pentru Tara alakulat elnökéhez.

— Mi is békét akarunk — írja Codreanu — és emberiségre mi is emberiséggel válaszolunk. Hajlandók vagyunk feloszlanni táborainkat, ha a kormány részéről biztosítékot kapunk arra nézve, hogy a jövőben nem történnek olyan események, amelyek arra kényszerítenek bennünket, hogy öklöt vagy fegyvert használjunk.

Titokzatos merénylet a Grigorescu-uccán

(CLUJ.) Vakmerő rablótámadás történt szombaton éjjel 11 órakor a Grigorescu uton. Eddig még ismeretlen egyén becsengetett a Grigorescu ut 80 számú ház kapuján. A csengetésre Caporar Gheorghe házmester jött ki. Abban a pillanatban, amikor az ajtót kinyitotta a titokzatos személy a kezében levő tárggyal leütötte. Caporar

eszméletlenül esett össze és az ismeretlen pedig nyomtalanul eltűnt. A ház tulajdonosa egy egyetemi tanár feljelentést tett a rendőrségen. Dr. Draghiciu, a büntügyi osztályfőnöke kiszállt a helyszínre és nagy apparátussal megindította a nyomozást a különös támadó leleplezésére.

Szeptember 17-én adák ki Matuskát Magyarországnak

(BUDAPEST.) A steini fegyház igazgatósága hivatalosan közölte a magyar igazságügyminiszteriummal, hogy Matuska Szilveszter büntetése szeptember 16-án éjfélkor lejár. A biatorbágyi merénylet szeptember 17-én szállítják Budapestre, ahol a Markó-uccai gyűjtő fogházba helyezik el ideiglenesen. Később egy különleges igazságügyi bizottság fog dönteni arról, hogy Matuskát kivégezzék-e, vagy sem.

A romániai tanítók országos kongresszusa

(CERNAUTI.) Vasárnap nyitották meg Bucovina fővárosában a romániai tanítók országos kongresszusát. A nagygyűlést Toni elnök vezette. Ismertette a romániai tanítóság helyzetét, annak erkölcsi és anyagi szükségleteit, különös tekintettel azokra a fiatalokra, akik bár évek óta végeztek, még mindig állás nélkül tengetik életüket. Ezután An-

ghelescu közoktatásügyi miniszter emelkedett szólásra. Kijelentette, hogy ismeri a tanítók helyzetét, belátja, hogy különösen anyagi vonatkozásban kell biztosítani a tanítók teljes függetlenségét, tudatában van annak, hogy az ország minden helyén számos iskolát kell építeni, valamint a tananyag megreformálására is szükség van.

Ünnepélyes keretek között nyitották meg vasárnap a pincérek segélyegyletének aggmenházát

(CLUJ.) Vasárnap délelőtt 11 órakor ünnepélyes keretek között mutatták be a hatóságok és a sajtó képviselőinek a cluj-i Pincérek Segélyegyletének Str. Goldis 17. sz. alatt levő aggmenházát. Az aggmenház, amelyet gyűjtés és a segélyegylet tagjainak tagdíja hozott

létre, négy tágas, világos, tiszta, két ágyas szobából, fürdőszobából, kertből áll, amely Marosán gondnok vezetésével eddig is hajlékot adott a házatlan, előregedett pincéreknek, azonban csak ezuttal nyitotta ki hivatalosan a kaput és jelentette be a városnak az összetartás, az előre-

látás és a kartársi szeretet diadalmát.

A megnyitás a segélyegylet elnökének, Puskás Jánosnak román nyelvű beszédével vette kezdetét, aki ismertette a menház megalapításának és létrejöttének előzményeit.

1868-ban alapította meg a pincérek segélyegyletét Walter Károly, aki szervezőtehetségével elérte azt, hogy az egyesület tagjainak száma szinte napok alatt százakra szaporodott, úgy, hogy nem sokára székházat vehettek a Julián Maniu-uccában. De mivel a ház nem volt alkalmas öregek ellátására, eladták és a Str. Goldison vettek egy másik házat, amelyhez csatolták az aggmenházát is amelynek jövedelmét az aggok ellátására fordítják. „Készek vagyunk, hogy további áldozatokat is hozunk, mert meg akarjuk teremteni az összetartást és tagjainak biztosítását” — fejezte be szavait Puskás elnök. Beszéde után Tamás János elnök mondotta el magyarul az előbbieket, akinek a szavaira Anca Titus iparhatósági biztos válaszolt és kívánt szerencsét a vállalkozáshoz. A megnyitást barátságos hangulatban eltöltött villásreggeli követte, amelynek során feszültek Puskás elnök, Anca iparhatósági biztos, a sajtó nevében Sabou és dr. Veress Endre újságírók, a munkaadók nevében pedig Ehrlich vendégfőnök. A megnyitón a hatóságok képviselőitében jelen volt még Ghisoiu sziguranca inspektor, akinek szintén meleg hangon üdvözölték a jelenlevőket.

Ma délután a segélyegylet díszközgyűlést tart, ami után táncos egybekötött tea-estély következik.

FELKELES HONDURASBAN

(MEXIKÓ.) Hondurasi jelentés szerint Marco Baka pártvezér felkelést szított, amelynek tagjai a liberális ellenzékiekből és konzervatívokból áll. A felkelés kimeneteléről még nem érkezett jelentés.

— Tolvajt fogtak az autóbuszban. Az I. kerületi rendőrség letartóztatta Deák Sándor Jurul de Câmpie községbeli lakost, akit azzal vádoltak meg, hogy a Cojocna-Cluj között közlekedő autóbuszban Dejan Joantól ellopott 100 lejt. A letartóztatott egyelőre tagadja a terhére rótt bűncselekményt.

— MEGJELENT A „GAZDA” SZEPTEMBERI SZÁMA. Országgrésztünk Gazdasági Együletének szaklapja rendkívül bő és változatos tartalommal jelent meg. Első cikkében Mariaffy Lajos mutat rá arra, hogy a magyar gazdaságszervezés anyagi megalapozását célzó munkát egyformán kell vállalnia a volt földbirtokosoknak és kisgazdáknak, mert csak így lehet komoly eredményeket elérni. A gazdanaptár ismerteti a szeptemberi összes mezőgazdasági teendőket. Az őszi buza vetéséről s annak előkészítési módjáról tanulságos cikk emlékeztet meg. Növénytermesztési rovatát ezenkívül még számos más szakcikk gazdagítja. Az állattenyésztés, takarmányozás, állategészségügy rovatban pontos felvilágosítást és útmutatást kap az olvasó a téli takarmány kérdésekről, a sertések újfajta gyorsfelneveléséről stb. A romániai magyar gazdaságszervezés egyetlen széles rétegekhez szóló lapja, ezenkívül felöleli az összes kérdéseket, úgymint szőlészet, borsászat, gyümölcsstermesztés, kertészet, törvények, rendeletek, szövetkezes népművészet, háziipar, népegészségügy, gazdaköri élet, tanulmányi kirándulások, kérdés-felelet, piaci, országos vásárok és bő hiranyag. A lap előfizetési ára évi 100 lej. Aki belépnek az Együletbe, évi 60 lejért, tagsági díj fejében kapják a lapot. — Megrendelések: Cluj, Str. A. Muresan 10.

CENZURAT